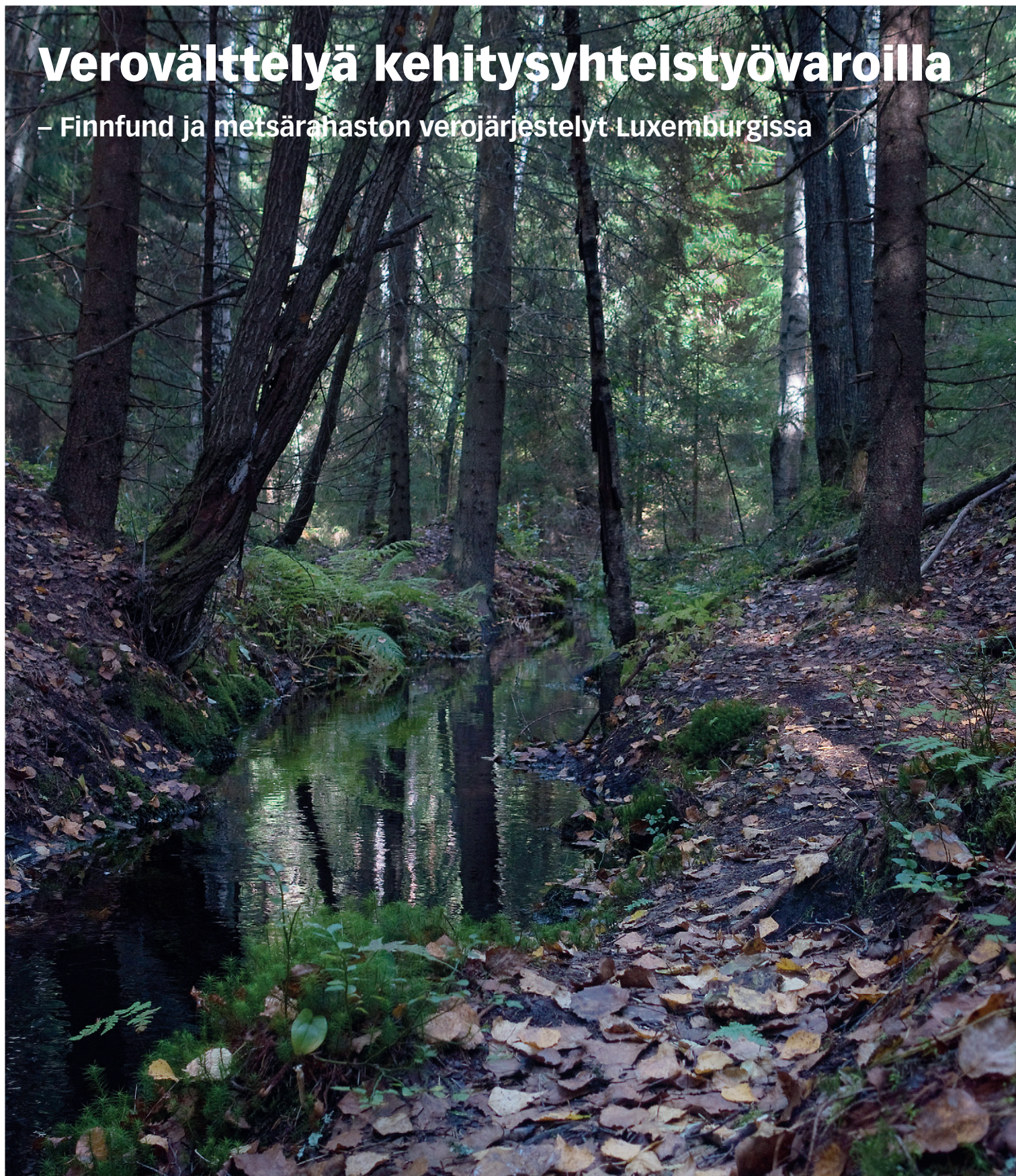

Verovälttelyä kehitysyhteistyövaroilla

– Finnfund ja metsärahanaston verojärjestelyt Luxemburgissa

Selvitys on tuotettu Mesenaatti-palvelun kautta kerätyllä joukkorahoituksella. Finnwatch kiittää lämpimästi kaikkia tutkimushanketta tukeneita.

Finnwatch on suomalaisen yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Finnwatchin taustalla vaikuttaa kymmenen kehitys-, ympäristö-, ay- ja kuluttajajärjestöä: Solidaarisuus, Eettisen kaupan puolesta, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Attac, Kirkon Ulkomaanapu, Kepa, Kehys, Dalitien solidaarisuusverkosto, Maan ystävät ja Kuluttajaliitto.

Raportin kirjoittaja: Sonja Vartiala
Taitto: Petri Clusius/Amfibi ky
Julkaisuajankohta: Maaliskuu 2017
Kansikuva: Finnwatch/Kimmo Peltonen

Sisältö

JOHDANTO	4
1. AGGRESSIIVISTA VEROSUUNNITTELUA FINNFUNDIN Sijoitusrahastossa	5
1.1 Dasos Capital Oy välttää maksamasta veroja Suomeen Luxemburgiin sijoitetun tytäryhtiön avulla	6
1.2 Dasos Capital Oy:n hallinnoima rahasto sopi Luxemburgin kanssa velkarahan poikkeavasta verokohtelusta.....	9
1.3 Rahaston tavoitteena on välttää veroja myös Malesiassa – vastoin Finnfundille asetettuja kehitystavoitteita.....	10
2. DASOS CAPITAL OY:N JA FINNFUNDIN VASTAUKSET FINNWATCHIN SELVITYKSEEN ..	12
3. SUOSITUKSET	14

Johdanto

Suomen kehityspolitiikassa tapahtui vuoden 2015 keväällä merkittävä muutos, kun Juha Sipilän hallitus siirsi ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeri Lenita Toivakan¹ johdolla kehitysrahoituksen painopisteen yksityisen sektorin rahoitukseen. Aikaisemmin suuralle yleisölle melko tuntematon valtion kehitysrahoitusyhtiö Finnfund nousi julkisuuden valokeilaan, kun sille myönnettiin 130 miljoonan euron pääomakorotus². Samalla suomalaisten kansalaisjärjestöjen rahoituksesta leikattiin lähes 50 miljoonaa euroa.³

Raju muutos kehityspolitiikan toimijoiden rahoituksessa herätti kiinnostusta Finnfundiin kehitystoimijana. Julkisuuteen nousi esiin yrityksen rahoittamia ongelmallisia hankkeita. Ihmisoikeusaktiivien murhia liitettiin Finnfundin Agua Zarcán vesivoimahankkeeseen Hondurasissa. Laosissa Suomen kehitysyhteistyövaroja oli Finnfundin kautta kanavoitu suuropatoon, jonka tieltä oli pakkosiirretty tuhansia ihmisiä. Keniassa Finnfundin rahaa sijoitettiin Turkanan tuulivoimapuistoon, jonka alueella asuvat alkuperäiskansoihin kuuluvat ihmiset olivat haastaneet voimalaitosyhtiön oikeuteen maakaappauksista. Finnfundin sijoitusten kehityspoliittinen relevanssi asetettiin kyseenalaiseksi myös useissa muissa hankkeissa: julkisuuteen nostettiin muun muassa sijoitukset Radisson-luksushotelleihin sekä Dr. Oetker -pakastepitsoja Afrikan maihin markkinoimaan yritykseen.⁴

Finnfundin toimintaa arvosteltiin myös sen läpinäkyvyydestä ja kehitysmaista tapahtuvaa pääomapakoa ylläpitävien veroparatiisien käytöstä. Suurin osa Finnfundin rahastosijoituksista on tehty niin sanottujen veroparatiisien kautta.⁵ Finnfund ei ole julkistanut sijoitussalkkujensa sisältöä. Finnfundin sijoituksista viidennes on sijoitettu rahastojen kautta. Finnfundin rahastosijoitusten tasearvo oli vuoden 2016 lopussa noin 70 miljoonaa euroa.⁶

Finnfund kertoo, ettei yhtiö harjoita aktiivista verosuunnittelua. Yrityksen mukaan hankeyhtiöiden toimintamaassaan maksamat verot ovat yksi Finnfundin tavoittelemista kehitysvaikutuksista.⁷

Tässä raportissa Finnwatch tarkastelee Finnfundin sijoitustoiminnan verovastuullisuutta konkreettisen tapausesimerkin kautta. Tutkimme Dasos Capital Oy:n hallinnoiman sijoitusrahaston verojärjestelyjä Luxemburgissa. Finnfund on yksi rahastoon sijoittaneista yhtiöistä.

Selvitys on tuotettu Mesenaatti-palvelun kautta talvella 2015 kerätyllä joukkorahoituksella.

1 Nykyinen ulkomaankauppa- ja kehitysministeri on Kai Mykkänen. Lenita Toivakka jätti ministerin tehtävät kesäkuussa 2016 veroparatiisisijoituksia koskevan kohon seurauksena, ks. esim. Helsingin Sanomat, <http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002907206.html> (viitattu 8.3.2017).

2 Kansantalouden tilastointiin liittyvistä järjestelyistä johtuen Finnfundin rahoitus toteutettiin lopulta vaihtovelkakirjalainana. Valtioneuvosto, tiedote 206/2016, http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/valtioneuvosto-siunasi-lainan-finnfundille

3 Ulkoministeriö, tiedote 216/2015, <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=334761>

4 Kriittistä mm. Helsingin Sanomat, Kiistelty patohanke sai rahaa Suomen kehitysyhteistyörahastolta, <http://www.hs.fi/talous/art-2000002850584.html> (viitattu 8.3.2017); YLE, Suomen rahoittamala kehityshankkeella vastoinkäymisiä Keniassa, <http://yle.fi/uutiset/3-8883229> (viitattu 8.3.2017); HBL, Reklam och Dr. Oetkers pizzor, <https://www.hbl.fi/artikel/reklam-och-dr-oetkers-pizzor/> (viitattu 8.3.2017)

5 Ks. esim. Finnwatch, Valtionenemmistöisten yhtiöiden veroraportit, saatavilla osoitteessa: <https://www.finnwatch.org/images/pdf/Valtionyhtioidenveroraportit.pdf>

6 Sähköposti, Tapio Wallenius, 7.3.2017

7 Finnfund, Yritysvastuuraportti 2015, saatavilla osoitteessa: http://annualreport.finnfund.fi/2015/filebank/763-Yritysvastuuraportti_2015.pdf

1. Aggressiivista verosuunnittelua Finnfundin sijoitusrahastossa

Finnfund ilmoitti maaliskuussa vuonna 2011 sijoittavansa varoja Dasos Capital Oy:n hallinnoimaan Dasos Timberland Fund I -metsärahaan⁸. Dasos Capital Oy on suomalainen yhtiö, joka keskittyy metsäomistusten hallintaan ja kehittämiseen Euroopassa ja kehittyvissä talouksissa. Yrityksen palvelut on suunnattu institutionaalisille sijoittajille.

Dasos Timberland Fund I sijoittaa pääasiassa hankkeisiin Euroopassa, mutta mukana on myös puuplantaasivilyä Malesiassa.

Dasos Capital Oy:n mukaan sijoittajien minimisijoitus rahastoon on ollut viisi miljoonaa euroa⁹. Finnfund ei julkista rahastoihin sijoitetujen varojen määriä.

Finnwatch kävi läpi Finnfundin sijoituskumppanina toimivan Dasos Capital Oy:n Luxemburgin verottajan kanssa sopimia verojärjestelyjä. Järjestelyjä koskevat salaiset asiakirjat vuosivat julkisuuteen LuxLeaks-paljastusten¹⁰ yhteydessä vuonna 2014, mutta niitä ei ole Finnfundin sijoituskohteena olevan Dasos Timberland Fund I -rahaston osalta aiemmin käsitelty julkisuudessa.

Lisäksi tutkittiin Dasos Capital Oy:n tilinpäätöstiedot, jotka ovat Suomessa saatavilla Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämässä Virre-tietopalvelussa. Selvitystä varten käytiin läpi myös Luxemburgin yritystietorekisterissä¹¹ olevat Dasos Capital Oy:n tytäryhtiöiden tilinpäätöstiedot vuosilta 2009–2015. Lisäksi rahaston sijoituskohteena olevan Hijauan Asia -konsernin saatavilla olevat taloudelliset tiedot hankittiin kaupallisesta

Orbis-tietokannasta¹² sekä Malesian yritysrekisteristä¹³.

Finnwatchin läpikäymän aineiston perusteella näyttää selvältä, että Suomen kehitysyhteistyövaroja sijoittava rahasto ja sen hallinnoinnista vastaava yhtiö suunnittelevat aggressiivisesti veroja sekä Suomessa että Malesiassa. Aggressiivisella verosuunnittelulla tarkoitetaan toimia, joiden ensisijaisena päämääränä on verojen välttely¹⁴.

Dasos Capital Oy:n aggressiivinen verosuunnittelu perustuu niin Luxemburgin valtion kanssa tehtyihin kansainvälistä arvostelua herättäneisiin salaisiin ATA-sopimuksiin¹⁵, aineettoman pääoman sijoittamiseen veroparatiisiin kuin sijoituskohteiden systemaattiseen velkaannuttamiseen. Järjestelyt ovat paikoin niin aggressiivisia, että osassa niistä voidaan epäillä olevan kyse myös suoranaista laittomasta veronkierrosta.

Dasos Capital Oy:n verosuunnittelutarkoituksiin rakentama rahastorakenne on kuvattu kaaviossa sivulla 9. Seuraavissa alaluvuissa käydään yksityiskohtaisemmin läpi rahaston toimintaan liittyvää verosuunnittelua.

Finnwatchin eettisen ohjeiston mukaisesti Dasos Capital Oy:lle tarjottiin mahdollisuutta kommentoida Finnwatchin artikkelia ennen sen julkaisua. Yritys vastasi vain ylätasolla ja julkaisi lisäksi Q&A-osion verkkosivuillaan¹⁶. Myös Finnfund kommentoi artikkelia. Dasos Capital Oy:n ja Finnfundin vastausta käsitellään erikseen luvussa 3.

8 Finnfund, Sijoittajat hyödyntävät suomalaista metsäosaamista, http://www.finnfund.fi/ajankohtaista/uutiset/11/fi_FI/dasos_timberland/ (viitattu 25.1.2017)

9 Dasos Capital Oy:n Luxemburgin viranomaisille toimittu muistio, saatavilla osoitteessa: <https://www.documentcloud.org/documents/1345436-dasos-capital-oy-2008-tax-ruling.html>

10 ICIJ, Luxembourg Leaks, <https://www.icij.org/project/luxembourg-leaks>

11 Registre de Commerce et des Sociétés, <https://www.rcsl.lu>

12 Orbis, <https://orbis.bvdinfo.com>

13 MYData, <http://www.mydata-ssm.com.my/>

14 Aggressiivisen verosuunnittelun käsitteestä tarkemmin: Knuutinen R., 2015, Mitä on ns. aggressiivinen verosuunnittelu? Verotus 1/2015

15 ATA-sopimuksilla tarkoitetaan Luxemburgin valtion yksittäisten yritysten kanssa solmimia verotuspäätöksiä (Advance Tax Agreement).

16 Dasos Capital, Q&A, <http://www.dasos.fi/html/en/QA/>

1.1 DASOS CAPITAL OY VÄLTÄÄ MAKSAMASTA VEROJA SUOMEEN LUXEMBURGIIN SIOJITETUN TYTÄRYHTIÖN AVULLA

Verosuunnittelupalveluita tarjoava konsultti- ja tilintarkastusyhtiö PriceWaterhouseCoopers (nyk. PwC) lähetti Dasos Capital Oy:n toimeksiannosta lokakuussa 2008 Luxemburgin vero-osaston johtajalle Marius Kohlille¹⁷ muistion. Muistiossa esitetään erityiskohtelua Dasos Timberland Fund I -metsärahas- tosijoitusta hallinnoivan Dasos Capital Oy:n tytäryhtiöön siirrettävälle ”aineettomalle omaisuudelle”.¹⁸ Järjestelyn tarkoituksena on välttää veroja Suomessa.

Muistiossa esitellään yksityiskohtaisesti Dasos Capital Oy:n suunnitelma perustaa erillinen Luxemburgiin rekisteröitävä tytäryhtiö Dasos SA¹⁹ (myöhemmin Dasos). Dasosin tehtävänä on hallinnoida Dasos Capital Oy:n perustamaa Dasos Timberland Fund I -rahastoa, jossa myös Finnfund on yhtenä sijoittajana²⁰. Dasos omistaa myös suoraan pienen osuuden rahastosta²¹. Emoyhtiö Dasos Capital Oy:n omistusosuus Dasosista on 80,2 prosenttia. Finnwatchin tiedossa ei ole, mikä taho omistaa jäljelle jäävän 19,8 prosentin osuuden yhtiöstä. Asiaa tiedusteltiin Dasos Capital Oy:ltä sähköpostitse, mutta yritys ei vastannut kysymykseen.

Dasos Capital Oy:n muistion mukaan Dasosin tehtävänä on tarjota rahastolle muun muassa johtamisen ja konsultoinnin palveluita sekä hoitaa suhteita rahaston sijoittajiin. Voidakseen tarjota laadukkaita palveluita, Dasos vastaanottaa henkilöstöosaamista

emoyhtiöltään Dasos Capital Oy:ltä. Henkilöstö, jonka osaamista Dasosin käyttöön ”siirretään”, koostuu muistion mukaan kahdesta henkilöstä: Dasos Capital Oy:n silloisista osakkaista Olli Haltiasta ja Petri Kuusistosta. Olli Haltia kuuluu myös Dasos Capital Oy:n nykyisiin omistajiin. Dasos Capital Oy:n omien osakkaiden lisäksi muistiossa viitataan luxemburgilaiseen juristiin Marleen Watte-Bolleniin, jonka tehtävänä on Dasos Capital Oy:n mukaan kehittää Dasosin toimintaa.

Dasosin tilinpäätökset vuosilta 2009–2015 ovat saatavilla Luxemburgin yritysrekisteristä. Tilinpäätösten mukaan yrityksellä ei ole ollut lainkaan työntekijöitä eikä se ole maksanut Luxemburgissa palkkoja. Aineettoman omaisuuden siirto Suomesta Luxemburgiin vaikuttaa kyseenalaiselta, sillä yhtiöön ei ole todellisuudessa siirretty Haltian tai Kuusiston työpanosta, vaan he ovat työskennelleet edelleen Dasos Capital Oy:n palveluksessa Suomessa. Lähtökohtaisesti yksittäisen henkilön työpanos tai osaaminen ei myöskään voi muodostaa yhtiölle merkittävää aineetonta varallisuutta, sillä henkilöllä on aina mahdollisuus vaihtaa työpaikkaa eikä häntä voi pakottaa työskentelemään yksittäisessä hankkeessa pitkiä aikoja. Esimerkiksi Petri Kuusisto jätti Dasos Capital Oy:n jo tammikuun 2010 jälkeen²².

Suomalaisen yhtiön henkilöstön aineettoman osaamisen siirtämisessä paperilla Luxemburgiin ei ole nähtävissä todellisia liiketoiminnallisia syitä. Dasos Capital Oy:n toimeksiannosta laaditussa PriceWaterhouseCoopersin muistiossa Luxemburgin veroviranomaisille kuvataankin yksityiskohtaisesti tällä keinotekoisella järjestelyllä tavoiteltuja veroetuja.

Pöytälaatikkoyhtiö Dasosiin imaginaarisesti siirrettyä henkilöstöosaamista esitetään muistiossa kohdeltavaksi Luxemburgissa ”näkymättömänä pääomapanoksena” Dasosin aineettomaan omaisuuteen (engl. hidden capital contribution of a tax intangible asset). Tällä tavoitellaan sitä, että Luxemburg vapauttaa verosta 80 prosenttia²³ Dasosin tuloksesta koko Dasos Timberland Fund I

17 Kohl on tullut suurelle yleisölle tutuksi ns. LuxLeaks-vuodossa. Vuodetuista asiakirjoista kävi ilmi, että Kohlin johtama Luxemburgin verottajan yritysvero-osasto oli tehtaillut kyseenalaisia ennakkoeroapäätöksiä tuhansille yrityksille, jotka halusivat välttää veroja sijoittamalla pöytälaatikkoyhtiöitä Luxemburgiin. Euroopan unioni tutkii parhaillaan Luxemburgin toimintaa epäillen sitä verotuksen muodossa annetusta laittomasta valtiontuesta. Ks. esim. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3085_en.htm

18 Muistio on saatavilla osoitteessa: <https://www.documentcloud.org/documents/1345436-dasos-capital-oy-2008-tax-ruling.html>

19 Dasos SA:n nimi vaihdettiin Dasosiksi vuonna 2009, ks. Luxemburgin yritysrekisterissä olevan ylimääräisen yhtiökokouksen pöytäkirja 11.5.2009 pidetystä kokouksesta.

20 Finnfund julkisti sijoituksensa rahastoon maaliskuussa 2011.

21 Vuonna 2015 Dasos omisti 944,59 rahaston osaketta sekä yhden johdon osakkeen (management share).

22 LinkedIn, Petri Kuusisto, <https://fi.linkedin.com/in/petri-kuusisto-2272125>

23 Luxemburgin viranomaisille toimitetussa muistiossa tulojen verovapautta perustellaan muun muassa Luxemburgin yhteisöverosäännöksellä, jonka mukaan 80% aineettoman omaisuuden avulla luodusta tuloksesta on verovapaata.

Taulukko 1: Dasosin taloudelliset tunnusluvut (€)

Vuosi	Liike- vaihto ²³	Voitto ennen veroja ²⁴	Voitto ²⁵	Maksetut verot ²⁶	Efektiivinen veroaste ²⁷	Dasos Capital Oy:lle maksetut palvelumaksut	Dasos Capital Oy:lle maksetut osingot
2015	659 439	579 126	546 382	32 744	5,7%	0	200 000
2014	640 211	390 493	362 881	27 611	7,1%	136 000	0
2013	517 584	40 816	26 476	14 340	35%	414 000	200 000
2012	1 481 441	317 834	298 642	19 192	6%	950 000	0
2011	1 443 275	-88 247	-91 735	3 488	-4%	1 350 455	0
2010	1 023 755	87 541	83 243	4 298	5%	819 004	0
2009	657 485	121 562	85 162	36 399	30%	476 612	0
Yhteensä	6 423 190	1 449 124	1 311 052	138 073	9,5% ²⁸	4 146 071	400 000

-rahaston toiminnan ajaksi. Käytännössä järjestely tarkoittaa, että Dasos maksaa Luxemburgissa yhteisöveroa vain viidesosan siitä, mitä se olisi maksanut ilman verottajalle esitettyä erityisjärjestelyä.

Vaikka verosopimuksen voimassaolosta ei saada LuxLeaks-aineiston kautta virallista vahvistusta – ja Luxemburgin solmimat verosopimukset ovat salaisia – voidaan verojärjestely kuitenkin todentaa Dasosin tilinpäätöstietojen avulla³⁰. Tilinpäätöstiedoista selviää, että Dasos on maksanut vuosittain

Luxemburgiin huomattavan vähän yhteisöveroja. Luxemburgin yhteisöverokanta on 29 prosenttia, mutta Dasosin maksamat yhteisöverot ovat tästä vuosittain (muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta) vain noin viidenneksen (ks. Taulukko 1). Dasosin efektiivinen veroaste vuosina 2009–2015 on ollut noin 9,5 prosenttia (ks. Taulukko 1).

Dasosin liikevaihto muodostuu pääosin Dasos Timberland Fund I -rahaston sille maksamista hallinnointipalkkioista ja pienestä määrästä rahaston sijoitustuotoista maksettavista osingoista. Hallinnointipalkkiot on sidottu rahastoon sitoutuneiden pääomien määrään eivätkä ne riipu rahaston tekemästä tuloksesta.

Dasosin voiton määrä on ollut viime vuosina kasvussa. Yritys on viime vuosina siirtänyt Luxemburgissa hyvin kevyesti verotettua liikevoittoaan Suomeen emoyhtiölleen Dasos Capital Oy:lle osinkoina. Luxemburgista Suomeen ohjattavat osingot ovat suomalaiselle emoyhtiölle verovapaita.

Dasosin järjestely vaikuttaa keinotekoiselta, koska sillä ei ole ollut tilinpäätösten mukaan Luxemburgissa yhtään työntekijää. Yhtiön toiminta on perustunut puhtaasti sen suomalaisen emoyhtiön työntekijöiden työpanokseen. Järjestelyn tarkoituksena näyttääkin olevan Suomen verojen välttäminen.

24 Yrityksen liikevaihdossa ei ole huomioitu sen Dasos Timberland Fund I -rahastolta saamia osinkoja. Osingot on jätetty huomiotta, sillä ne ovat lähtökohtaisesti yhtiölle verovapaita.

25 Voitto ennen veroja on laskettu lisäämällä Dasosin voittoon (ilman osinkotuloja) kaikki sen Luxemburgissa maksamat verot.

26 Yrityksen voitossa ei ole huomioitu sen Dasos Timberland Fund I -rahastolta saamia osinkoja.

27 Maksetuissa veroissa on huomioitu kaikki Dasosin Luxemburgissa maksamat verot. Yhteisöverojen lisäksi maksetuissa veroissa näkyvät muun muassa Luxemburgissa yrityksiltä perittävä kunnallisvero sekä varallisuusvero. Kaikkien verojen huomioiminen laskelmassa nostaa hieman Dasosin todellista efektiivistä veroastetta.

28 Efektiivinen veroaste on laskettu jakamalla Dasosin maksamien verojen määrä voitolla ennen veroja.

29 Painotettu keskiarvo on laskettu jakamalla Dasosin maksamien verojen yhteenlaskettu määrä Dasosin yhteenlasketulla voitolla ennen veroja.

30 LuxLeaks-asiakirjavuodossa julkisuuteen tulleesta Dasos Capital Oy:n ehdottamasta verosopimuksesta ei vielä voi päätellä onko Luxemburgin veroviranomaisia edustanut Marius Kohl hyväksynyt sopimuksen. Aikaisempien tutkimusten mukaan voidaan kuitenkin sanoa, että Luxemburg on hyväksynyt verosopimusehdotukset usein sellaisenaan. Kohlin johtama yritysvero-osasto on tehtaillut ennakkoveropäätöksiä niin paljon, että voidaan pitää epätodennäköisenä sitä, että ne olisivat perustuneet tarkkaan harkintaan ja lainmukaisuuden arviointiin. Lisätietoa esim. Marian, Omri Y., Is Something Rotten in the Grand Duchy of Luxembourg?, Tax Notes International, Vol. 84, 2016. saatavilla osoitteessa: <https://ssrn.com/abstract=2860793>

Aggressiivinen verosuunnittelu aiheuttaa markkinahäiriöitä Suomessa

Dasos Capital Oy:n verosuunnittelujärjestelyistä aiheutuu veromenetysten lisäksi Suomessa myös muuta haittaa. Dasos Capital Oy:n hallinnoiman Dasos Timberland Fund I -rahaston kautta tehdään sijoituksia myös Suomessa toimiviin yhtiöihin. Sijoituskohteena Suomessa ovat Sustainable Forestry Finland ja Mielikki Timber. Dasos Capital Oy:n rahastorakenteeseen kuuluva Dasos Forinv 2 (ks. kaavio sivulla 9) omistaa molemmat edellä mainitut yritykset kokonaan.

Yritysten verosuunnittelun on syytetty aiheuttavan markkinahäiriöitä Suomessa. Metsänomistajille suunnattu Käytännön maamies -lehti nosti Mielikki Timberin maakaupat esiin loppuvuodesta 2014. Lehti syytti Mielikki Timber Oy:tä verojen minimoinnista. Lehden mukaan aggressiivinen verosuunnittelu on antanut Mielikki Timberille epäreilua kilpailuetua Suomen markkinoilla: vuonna 2012 yritys osti UPM-yhtiöltä Rautavaaralta Tervaniemi-nimisen tilan korkealla 7,8 miljoonan euron hinnalla. Lehden mukaan yksityiset puuntuottajat eivät ole voineet kilpailla tilan ostosta erilaisen vero-kohtelun vuoksi: ”Kiinnostusta oli, mutta tilan hintaa pidettiin poikkeuksellisen korkeana”³¹. Vero-kohtelun eroista johtuen yksittäiset puuntuottajat eivät olisi saaneet korkealla ostohinnalla sijoitustaan takaisin.

Finnwatch kävi läpi rahaston kotimaisten metsäyhtiöiden tilinpäätökset, joiden perusteella lehden väitteet aggressiivisesta verosuunnittelusta näyttävät pitävän paikkansa. Molemmat metsäyhtiöt on rahoitettu lainapääomalla, joten Suomessa syntyneitä voittoja voidaan siirtää lainan korkoina pois Suomen verotuksen piiristä. Rahasto saa näin merkittävän veroedun verrattuna suomalaisiin yksityisiin metsänomistajiin. Molempien rahastojen lainoittajana toimii niiden

emoyhtiö Dasos Forinv 2. Luxemburgilaiselle yhtiölle maksetut korkokulut ovat johtaneet siihen, että yhtiöt ovat tehneet kirjanpidollisesti tappiota tai vain hyvin marginaalista voittoa³².

Suomalaisten yhtiöiden ja malesialaisen yhtiön lisäksi Dasos Timberland Fund I -rahasto sijoittaa Virossa, Latviassa, Romaniassa ja Puolassa oleviin yrityksiin, joita ovat: Estonian Sustainable Forestry (100% omistusosuus), Prime Resources (99% omistusosuus), Quality Timber (95% omistusosuus), Karusambla (100% omistusosuus) ja SIA Arbolat (100% omistusosuus). Tässä raportissa ei ole tarkasteltu rahaston mahdollisten verosuunnittelujärjestelyjen vaikutuksia edellä mainituissa Itä-Euroopan maissa.

Finnfundin toiminnasta annetun lain mukaan Finnfundin sijoitustoiminnan tulee kohdistua kehitysmaihiin³³. Venäjä on ainoa maa, joka ei ole kehitysavun vastaanottajamaa ja johon Finnfundilla on lupa siitä huolimatta sijoittaa. On epäselvää miksi Finnfund on voinut sijoittaa varoja Dasos Capital Oy:n hallinnoimaan rahastoon, joka sijoittaa varoja myös muun muassa Suomeen, Liettuaan ja Viroon, joista yksikään ei ole kehitysmaa³⁴. Finnfund kertoo saaneensa luvan sijoitukseen yrityksen johtokunnalta. Ehtona päätökselle on ollut, että sijoitusperiodin päättyessä kehitysmaihiin on sijoitettu Finnfundin rahastoon maksama summa vähintään kolminkertaisena. Finnfundia koskevan lain mukaan muihin kuin kehitysmaihiin ja Venäjälle tehtäviin sijoituksiin tulee saada lupa valtioneuvostosta.³⁵

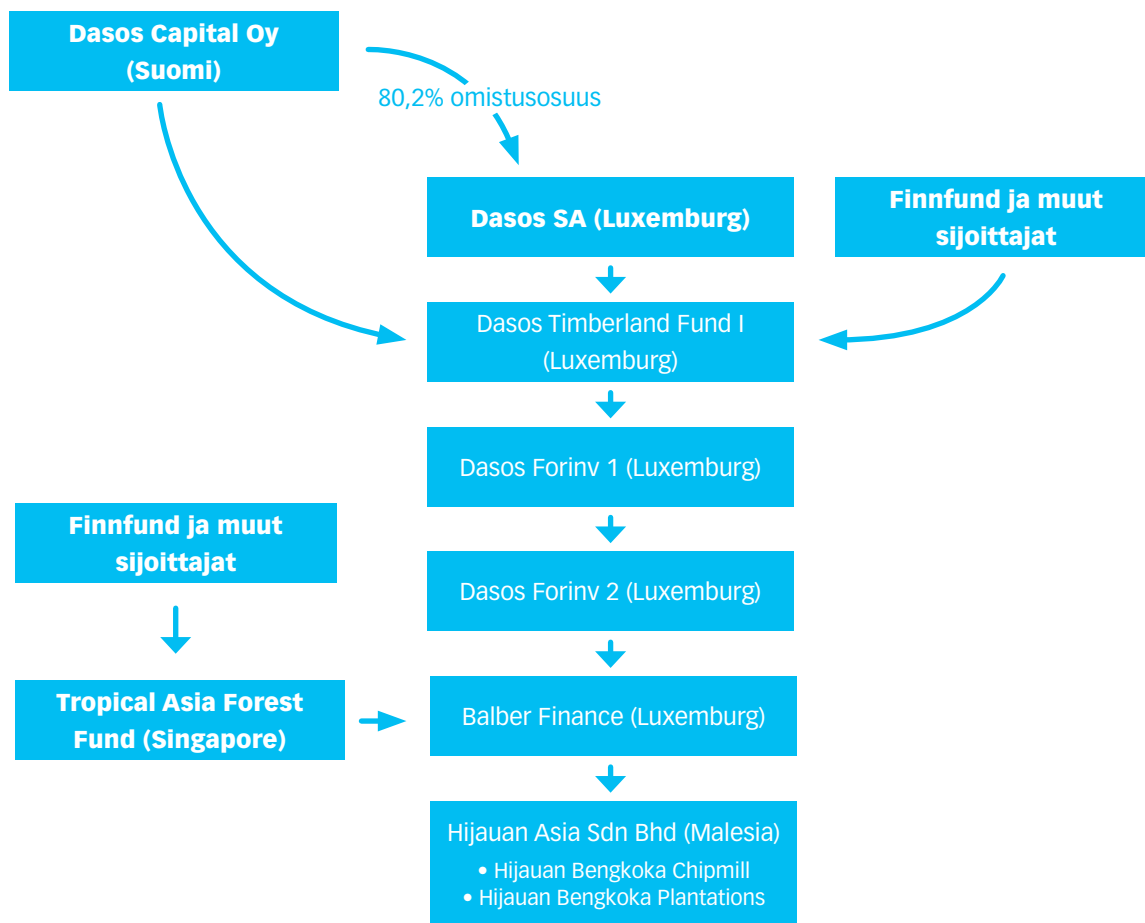
31 Käytännön maamies, Metsärahastot eivät aja metsänomistajan etua, <http://kaytannonmaamies.fi/metsarahastot-eivat-aja-metsanomistajan-etua/> (viitattu 27.1.2017). Metsänomistajien ja aggressiivista verosuunnittelua harjoittavien yritysten välinen epäreilu kilpailuasetelma on nostettu esiin myös Metsätieteen aikakauskirjassa julkaistussa tieteellisessä artikkelissa, ks. Viitala E., Leppänen J., 2014, Yhteismetsien verotusarvion ja sääntelyn kehitys: lainsäädännön muutokset ja niiden ohjausvaikutukset, saatavilla osoitteessa: <http://www.metla.fi/aikakauskirja/full/ff14/ff141013.pdf>

32 Yli 8 miljoonalla eurolla maa- ja vesialueita omistava Mielikki Timber on vuonna 2014 tehnyt noin 52 000 euroa tappiota ja noin 11 000 euroa voittoa vuonna 2015. Yhtiö ei ole edellä mainittuina vuosina maksanut Suomelle yhteisöveroja. Kiinteistöjä yli 15 miljoonalla eurolla omistava Sustainable Forestry Finland Oy on tehnyt vuosina 2013 ja 2014 voittoa alle 90 000 euroa. Näiden kahden vuoden aikana yhtiö on maksanut tuloksestaan veroa noin 11 000 euroa. Sustainable Forestry Finlandin vuoden 2015 tilinpäätöstä ei ollut toimitettu PRH:lle tätä raporttia kirjoitettaessa.

33 Kehitysavun vastaanottajamaat on listattu OECD:n kehitysapukomitean toimesta. Lista on saatavilla osoitteessa <http://www.oecd.org/dac/stats/daclist.htm>

34 Dasos Timberland Fund I:n vuoden 2015 tilinpäätöksessä kerrotaan, että 83% rahaston sijoituksista kohdistuu Eurooppaan.

35 Finnfund-laki, saatavilla osoitteessa https://www.finnfund.fi/yritys/fi_FI/finnfund_act_articles_of_association/

Kaavio 1. Finnfund sijoittaa malesialaiseen puuplantaasiyritykseen monimutkaisen veroparatiisijärjestelyn kautta.

Suomessa edellä kuvattujen kaltaisiin järjestelyihin on pyritty puuttumaan väliyhteisölailla (Laki ulkomaisten väliyhteisöjen osakaiden verotuksesta, 1217/1994). On mahdollista, että laki soveltuisi myös Dasosiin, sillä se on saanut Luxemburgilta ATA-sopimuksen muodossa erityisen verohuojennuksen eikä se liene sijoittautunut tosiasiallisesti Luxemburgiin, koska kuten yllä on todettu, sillä ei ole siellä työntekijöitä. Verojärjestelyyn voitaisiin ehkä puuttua myös tuloverolain (Tuloverolaki 1535/1992) avulla, mikäli katsottaisiin, että Dasosille muodostuu kiinteä toimipaikka Suomeen. Dasos Capital Oy:n tilinpäätösten perusteella vaikuttaa, ettei Suomen Verohallinto ole kuitenkaan puuttanut järjestelyyn. Tämä voi johtua siitä, ettei järjestely ole ollut Verohallinnon tiedossa. Tietoja verojärjestelyn yksityiskohdista ei ole pakko toimittaa veroilmoituksella.

1.2 DASOS CAPITAL OY:N HALLINNOIMA RAHASTO SOPI LUXEMBURGIN KANSSA VELKARAHAN POIKKEAVASTA VEROKOITTELUSTA

Finnfundin sijoituskohteena olevan Dasos Timberland Fund I:n verovälttely ei rajoitu vain veroihin Suomessa. Rahastorakenne on rakennettu Luxemburgiin niin, että sillä kyetään minimoimaan verot niin Luxemburgissa kuin myös rahaston sijoituskohteessa Malesiassa (Malesian osalta ks. luku 1.3).

Dasos Timberland Fund I:n alle on rakennettu monimutkainen erilaisista luxemburgilaisista tytäryhtiöistä ja niiden välisistä lainoista koostuva rakenne. Dasos Timberland Fund I ei itse tee sijoituksia sijoituskohteisiin suoraan, vaan rahasto lainaa rahat eteenpäin omistamalleen

Dasos Forinv 1 -yhtiölle, joka taas lainaa rahat samoilla ehdoilla eteenpäin omistamalleen Dasos Forinv 2 -yhtiölle. Yhtiöiden väliset lainat ovat niin sanottuja voitonjakolainoja (profit participation loan, PPL), joissa takaisin maksettava osuus riippuu yhtiöiden tekevästä tuloksesta. Lainassa on lisäksi kiinteä yhden prosentin korko.

Dasos Capital Oy on sopinut myös lainakettajutuksen verokohtelusta erikseen Luxemburgin veroviranomaisten kanssa ATA-sopimuksella³⁶. Järjestelyssä on sovittu, että Luxemburgissa sijaitsevien tytäryhtiöiden välisten lainojen korot ovat kokonaan vähennyskelpoisia verotuksessa³⁷. Lisäksi järjestelyssä on sovittu, että Luxemburgiin jää verotettavaksi vain tulo, jonka suuruus on enintään 0,25 prosenttia suhteessa lainattavien varojen määrään.

Järjestelyn avulla Dasos Capital on varmistanut, että sen velkarahalla tekemien sijoitusten tuotot saadaan siirrettyä rahaston sijoittajille siten, että Luxemburg perii niistä vain marginaalista veroa.

1.3 RAHASTON TAVOITTEENA ON VÄLTÄÄ VEROJA MYÖS MALESIASSA – VASTOIN FINNFUNDILLE ASETETTUJA KEHITYSTAVOITTEITA

Edellisessä kappaleessa kuvattujen Dasos Timberland Fund I -rahaston tytäryhtiöiden Dasos Forinv 1:n ja Dasos Forinv 2:n tehtäviin ei kuulu mitään muuta kuin ketjuttaa lainoja eteenpäin, eivätkä ne vielä tee sijoituksia rahaston varsinaisiin sijoituskohteisiin. Itse sijoitustoimintaa varten on hankittu viides luxemburgilainen yhtiö, jonka nimi on Balber Finance S.àr.l. Tilinpäätöstietojen mukaan Dasos Forinv 2 omistaa Balber Financesta

30,69 prosenttia. Balber Financen toinen osakas on singaporelainen rahasto Tropical Asia Forest Fund (TAFF). Finnfund on sijoittajana myös TAFF-rahastossa³⁸.

Balber Finance omistaa 100 prosenttia malesialaisen plantaasi- ja puunjalostustoimintaa harjoittavan Hijauan Asia Sdn Bhd:n osakkeista. Malesian Sabahin osavaltiossa toimiva Hijauan Asia on kohde, jonka vuoksi myös Suomen kehitysyhteistyövaroja on sijoitettu Finnfundin kautta Dasos Timberland Fund I -rahastoon.

Dasos Forinv 2 on lainannut Balber Financelle n. 3,9 miljoonaa euroa 14 prosentin korolla. Lisäksi yhtiö on rahoittanut Balber Financeta n. 7,9 miljoonalla eurolla CPEC-lainojen³⁹ kautta⁴⁰. Viimeksi mainituilla lainoilla on 1 prosentin kiinteä korko, joka lisätään sijoituskohteen tulokseen sidottuun vaihtelevaan korkoon. CPEC-lainoille maksettavia korkoja kohdellaan Balberin verotuksessa verovähennyskelpoisina rahoituskuluina⁴¹. CPEC-lainat erääntyvät vasta vuonna 2059.

Malesiassa voittoja verotetaan 24 prosentin verokannalla. Luxemburgiin maksettavat korkokulut voidaan kuitenkin vähentää verotettavasta tulosta. Näin velkajärjestelyllä voidaan vähentää Malesiaan maksettavaa veroa.

Dasos Capital Oy:n toimeksiannosta Luxemburgin veroviranomaisille toimitetun salaisen muistion⁴² perusteella malesialaiselle Hijauan Asia Groupille on lainattu vuoden 2009 lopussa 20 miljoonaa euroa Balber Financen

³⁶ Sopimukseen liittyvä taustamuistio on saatavissa osoitteessa <https://www.documentcloud.org/documents/1345437-dasos-capital-oy-2010-tax-ruling.html>

³⁷ Muistiossa esitetyn järjestelyn taustalla on Luxemburgin verosäädös, jonka mukaan osa yrityksen saamista korkotuloista tulisi verottaa osinkotuloina, jos yrityksellä on omaa pääomaa vähemmän kuin 15 prosenttia. Voitonjakolainojen ketjuttamisella kahden tytäryhtiön läpi tavoitellaan Luxemburgin edellä mainitun ns. 85:15-säännön kiertämistä.

³⁸ Finnfund, Hankelista, http://www.finnfund.fi/sijoitukset/fi_FI/list_investments/; Dasos Capital Oy:n aloittaessa verojärjestelyt, Balber Finance oli Dasos Holding 2:n ja yhdysvaltalaisen Global Environmental Fund -sijoitusyhtiön hallinnoiman GEMFI-rahaston yhteisomistuksessa. GEMFI myi kuitenkin sijoituksensa kesällä vuonna 2013, ja sen tilalle pääosakkaaksi tuli Singaporeen rekisteröitynyt TAFF.

³⁹ CPEC on lyhenne sanoista Convertible Preferred Equity Certificates Agreement ja se tarkoittaa lainaa, joka voidaan tarvittaessa muuttaa sijoituskohteen osakkeiksi.

⁴⁰ Dasos Forinv 2, vuoden 2015 tilinpäätös

⁴¹ ATA-sopimukseen liittyvä taustamuistio on saatavissa osoitteessa <https://www.documentcloud.org/documents/1345515-global-environment-fund-dasos-capital-oy-2010.html>. Muistion viimeiseltä sivulta käy ilmi, että Luxemburgin veroviranomaiset ovat hyväksyneet muistiossa esitetyt järjestelyt.

⁴² Ibid.

kautta. Balber Financen viimeisimmästä Luxemburgin yritysrekisteriin toimitetusta tilinpäätöksestä käy ilmi, että Hijauan Asia:lle myönnettyistä lainoista peritään korkeaa 14,25–14,4 prosentin korkoa. Malesialaiselle yhtiölle myönnettyjen lainojen määrä Balber Financen viimeisimmässä Luxemburgin yritysrekisteriin toimitetussa vuoden 2014 tilinpäätöksessä on noin 16,6 miljoonaa USA:n dollaria.

Malesiassa maksettavia veroja vähentää entistään se, että Hijauan Asian puuta jalostavalle tytäryhtiölle Hijauan Bengkoka Chipmill Sdn Bhd:lle on Malesiassa neuvoteltu viiden vuoden veroloma.⁴³

Koska Finnfundin sijoitustoiminnan yhtenä päätavoitteena on luoda verotuloja kehittyviin maihin, voidaan aggressiivista verosuunnittelua Malesiassa pitää erityisen moitittavana.

Hijauan Asian taloudellisesta tilanteesta ei ole ollut mahdollista saada tätä raporttia varten kattavaa kuvaa Malesian mahdollisten veromenetysten arvioimiseksi. Yrityksen talousluvusta on saatavissa Orbis-tietokannasta ja Malesian yritysrekisteristä vain hyvin ylätasolla olevaa tietoa eivätkä yrityksen varsinaiset tilinpäätökset ole saatavilla verkossa.

Vuonna 2014 Balber Financen tilinpäätöksessä näkyy merkittävä noin 32 miljoonan dollarin suuruinen alaskirjaus⁴⁴ Hijauan Asian kirjanpitoarvoon. Alaskirjaus ei kuitenkaan heijastu Dasos Forinv 2:n tilinpäätöksessä ilmoitettuihin CPEC-lainojen ja muiden lainojen arvoon. Esimerkiksi vuonna 2015 Dasos Forinv 2 oli saanut korkotuottoja Balber Financesta yli 800 000 euroa. Finnwatch tiedusteli Dasos Capital Oy:lta Hijauan Asian alaskirjauksen syytä, mutta yritys ei vastannut kysymykseen.⁴⁵

Alaskirjaus ei johdu konkurssista, sillä malesialaisen yrityksen toiminta vaikuttaa jatkuvan normaalisti: Hijauan Asian omistama plantaasiyhtiö Hijauan Bengkoka Plantations on laatinut metsänhoitosuunnitelman vuosille 2016–2025 ja se on uusinnut FSC-sertifikaattinsa vuonna 2016⁴⁶.

43 Veroloma, jonka oli määrä alkaa 4.1.2011, on kuvattu Luxemburgin veroviranomaisille toimitetussa muistiossa. Muistio on saatavilla osoitteessa: <https://www.documentcloud.org/documents/1345515-global-environment-fund-dasoscapital-oy-2010.html>

44 Alaskirjaus tarkoittaa osakkeiden kirjanpitoarvon pienentämistä taseessa.

45 Ilman kattavia tietoja, alaskirjauksen syytä voidaan vain arvailla. On mahdollista, että alaskirjaus johtuu korkeakorkoisten lainojen seurauksena pienentyneestä tuotto-odotuksesta.

46 FSC-sertifikaattikoodi: SCS-FM/COC-00142P, <http://fsc.force.com/PublicCertificateDetails?id=a0240000005vylbAAI>

2. Dasos Capital Oy:n ja Finnfundin vastaukset Finnwatchin selvitykseen

Finnwatch lähetti Dasos Capital Oy:lle artikkelin keskeiset sisällöt kommentoitavaksi kolme kertaa. Lisäksi Dasos Capital Oy:n vanhempaa osakasta Olli Haltiaa tavoiteltiin puhelimitse.⁴⁷ Dasos Capital vastasi Finnwatchin artikkeliin vain hyvin ylätasolla vedoten aikapulaan⁴⁸. Hijauan Asian alaskirjausta, Dasosin omistajia ja Dasos Capital Oy:n osakeyhtiölain mukaista osakasluetteloa koskeviin kysymyksiin Dasos Capital Oy ei vastannut lainkaan.

Dasos Capitalin mukaan Finnwatchin artikkelissa tulisi huomioida, että Dasos Capital on Suomessa toimiva ja suomalaista osaamista kansainväliselle sijoittajakunnalle vievä yhtiö. Yhtiö korostaa maksavansa valtaosan veroistaan Suomeen ja työllistävänsä suomalaisia. Dasos Capitalin mukaan yhtiö on perustanut rahastoja Luxemburgiin siksi, että vastaavaa rahastorakennetta ei ole mahdollista perustaa Suomeen. Finnwatchin näkemyksen mukaan yrityksen toiminnalla Luxemburgissa on vältetty verojenmaksua Suomeen eivätkä yrityksen työllistämistoimet Suomessa ole verojärjestelyjen arvioinnin kannalta merkittävä kysymys. On selvää, että vastaavaa verojen minimointiin tähtäävää rahastorakennetta ei olisi voitu perustaa Suomeen. Toisin kuin Luxemburg, Suomi ei ole rahastosijoittajille veroetuja tarjoava veroparatiisi.

Dasos Capital väittää, että Suomen nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista kaikkien sijoittajien osallistumista suomalaisiin rahastoihin. Asiaa käsitellään myös Dasos Capitalin

julkaisemassa Q&A:ssa⁴⁹, jossa viitataan korkeimman hallinto-oikeuden vuonna 2002 antamaan päätökseen. Oikeuden päätöksessä ruotsalaista sijoittajaa päädyttiin verottamaan sen osaomistaman suomalaisen kommandiitti-yhtiön tulosta⁵⁰. Finnwatch huomauttaa, että kyseinen oikeustapaus johti Dasos Capitalin esiin nostaman yksittäistä sijoittajaryhmää koskevan ongelman korjaamiseen tuloverolaissa jo vuonna 2005.⁵¹ Finnwatch ei arvostele Dasos Capitalin hallinnoiman rahastorakenteen sijoittautumista Luxemburgiin, vaan sitä, että rahastorakennetta on käytetty verovälttelyyn.

Dasos Capitalin mukaan sen rahastoa hallinnoivan yhtiön lakiin perustuva verotus on kokonaisuutena ”Luxemburgissa selvästi korkeampi kuin vastaava verotus olisi Suomessa”. Tilinpäätöstiedot eivät tue väitettä. Dasos Capitalin solmimien ATA-sopimusten takia rahastoa hallinnoivan Dasos-yhtiön verotus (efektiivinen veroaste 9,5%) on ollut huomattavasti niin Luxemburgin normaalia laissa säädettyä yhteisöverokantaa (29%) kuin Suomen yhteisöverokantaa (20%) matalampi (ks. taulukko sivulla 7).

Yrityksen mukaan erityisten veroetujen hakeminen Luxemburgin kanssa solmittavien ATA-sopimusten kanssa on alan tapa, jolla varmistetaan verokohtelun ennustettavuus. Finnwatchin näkemyksen mukaan Luxemburgin solmimat ATA-sopimukset on Dasos Capitalin tapauksessa solmittu tavoitteena välttää verojenmaksua niin Suomeen kuin

47 Sähköpostiviestit lähetettiin 10.2.2017, 21.2.2017 sekä 27.2.2017. Puhelinkeskustelu Olli Haltian kanssa käytiin 27.2.2017.

48 Olli Haltia, sähköpostiviestit 27.2. ja 28.2.2017. Dasos Capital väitti, että aiemmat kaksi Finnwatchin lähettämää viestiä eivät olleet tulleet perille. Finnwatch pitää selitystä epäuskottavana. Samalla kun yhtiö väitti, ettei se ollut saanut sähköpostitse toimitettua artikkelia kumpanakaan lähetyspäivänä, Dasos Capital lisäsi verkkosivuilleen erillisen veroparatiisitoimintaa käsittelevän Q&A-osion. Q&A käsittelee erityisesti Dasos Capitalin Luxemburgissa tapahtuvaa toimintaa, esimerkiksi Luxemburgissa sijaitsevien työntekijöiden määrää ja verojärjestelyjä, joita kaikkia käsitellään tässä Finnwatchin artikkelissa. Verkkosivuilla tapahtuneet muutokset ovat todennettavissa internet-arkisto Wayback Machinesta.

49 Dasos Capital, Q&A, <http://www.dasos.fi/html/en/QA/>

50 KHO:2002:34, <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2002/200200966>; Päätöksessä ruotsalaista osakeyhtiötä päädyttiin verottamaan Suomessa sen osuudesta kommandiittiyhtiön tulosta. Lisäksi suomalaiselle osakeyhtiölle, joka oli ruotsalaisen pääomasijoitustoimintaa harjoittavan kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, ei myönnetty yhtiöveron hyvityksestä annetun lain tarkoittamaa hyvitystä kommandiittiyhtiön Suomesta saamista osingoista.

51 Tuloverolain 9§ koskeva lakimuutos 15.7.2005/564, korkeimman oikeuden ratkaisua käytettiin tuloverolain 9§ muuttamisen perusteluna, ks. [https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaA](https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAasiat&docid=he+64/2005)

Malesiaan. Euroopan komissio tutkii Luxemburgin antamia ATA-sopimuksia laittomana valtiontukena.

Malesian osalta Dasos Capital kritisoi sitä, että Finnwatchin artikkelissa ei käsitellä Malesian metsäverotusta. Finnwatch pitää tätä epärelevanttina, sillä artikkelissa käsitellään Hijauan Asian velkaannuttamisen vaikutusta sen tuloksesta Malesiassa maksettaviin yhteisöveroihin.

Lisäksi Dasos Capital kertoo Malesian paikallishallinnon olevan Hijauan Asian plantaasitoiminnassa mukana omistajana. Hijauan Asian omistajana on 100% osuudella Luxemburgissa sijaitseva Balber Finance (ks. luku 1.3). Hijauan Asia taas omistaa plantaasi- ja puunjalostustoimintaa harjoittavat tytäryhtiönsä kokonaan. Sabahin osavaltion metsävirasto SAFODA omistaa puolet vain metsän uudelleenistutuksista vastaavasta Acacia Forest Industries Sdn. Bhd:sta, joka on Hijauan Bengkoka Plantationsin tytäryhtiö. Malesian paikallishallinnon osallisuus plantaasihankkeessa ei ole relevantti verojärjestelyjen vastuullisuutta arvioitaessa.

Finnfund vastasi Finnwatchille pitkästi. Tässä käsitellään vastausta tiivistetysti vain niiltä osin kuin se liittyy artikkelin tarkastelun kohteena oleviin verojärjestelyihin.

Finnfund kertoi Finnwatchille pyrkivänsä aina välttämään rahastoja, joissa voi olettaa tähdättävän veronkiertoon. Yritys ei kuitenkaan antanut Finnwatchille tarkempia tietoja siitä millaisia verovastuuseen liittyviä sopimusehtoja rahastojen kanssa tehtäviin sopimuksiin on liitetty.

Finnfund kertoo noudattavansa toiminnassaan valtion omistajapolitiikkaa, jossa aggressiivinen verosuunnittelu määritellään ”sellaiseksi keinotekoisien toimintojen ja rakenteiden käyttämiseksi, jotka tähtäävät kokonaan verottomiin tilanteisiin, tai siirtohintojen vääristelyä, jossa tulo kohdistuu matalan verotuksen maihin voimassa olevien siirtohintasäännösten vastaisesti”⁵². Finnwatch huomauttaa, että valtion omistajapolitiikan

perusperiaatteena on, että ”verot maksetaan siihen valtioon, jonne ne liiketoiminnan perusteella kuuluu maksaa⁵³”. Tätä yleistä verovastuullisuuden periaatetta ei ole noudatettu Dasos Capital Oy:n verojärjestelyissä.

Omistajapolitiikkaa linjaavan periaatepäätöksen määritelmä aggressiivisesta verosuunnittelusta viittaa suoranaiseen rikolliseen veronkiertämiseen ja on rikollisenkin toiminnan määrittelemisessä suppea. Määritelmä ei vastaa kansainvälistä käsitystä aggressiivisesta verosuunnittelusta ja poikkeaa esimerkiksi selkeästi OECD:n BEPS-hankkeessa annetusta määritelmästä⁵⁴. Dasos Capital Oy:n metsärahaston tapauksessa kyseessä saattaa olla laitton veronkierto – siitäkin huolimatta, että verojärjestelyillä ei ole saavutettu täydellistä nollaverotusta.

Finnfundin mukaan Dasos Timberland Fund I ei poikkeaa merkittävästi muista vastaavista rahastoista, mutta yritys kertoi kuitenkin pyytäneensä Dasos Capitalilta selvityksen Finnwatchin artikkelin sisällöstä.

Finnfund kertoo, että sen näkökulmasta keskeistä on, että hankeyhtiöt maksavat verotuloja kohdemaassaan. Yritys ei kommentoinut Dasos Capital Oy:n verojärjestelyjen vaikutusta Suomeen.

Finnfund väittää seuraavansa vuosittain Hijauan Asian maksamia veroja ja verojenkaltaisia maksuja Malesiassa. Finnfundin mukaan Hijauan Asia on maksanut veroja ja maksuja Malesian Sabahin osavaltiolle yhteensä noin 15 miljoonaa euroa vuodesta 2010 lähtien. Summa vastaa noin 33 % kyseisen ajanjakson Hijauanin liikevaihdosta. Finnwatch pyysi saada nähdä summan vahvistavat tilinpäätökset tai muun tarkemman laskelman siitä, mitä luvut pitävät sisällään. Finnfund ei kuitenkaan toimittanut laskelmaa. Orbis-tietokannassa olevat Hijauan Asian tilinpäätöstiedot eivät vahvista Finnfundin väitettä Malesiaan maksetuista veroista.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ OECD:n määritelmän mukaan verosuunnittelu on aggressiivista, kun monikansallinen yritys tekee konsernin sisäisiä järjestelyjä, joilla: 1) yrityksen voitot siirtyvät pois maasta, jossa harjoitetusta toiminnasta voitot ovat kertyneet, ja järjestelyjen seurauksena 2) yritys välttää verot kokonaan tai saavuttaa matalan verotuksen tason.

⁵² Valtion omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös, 13.5.2016, saatavilla osoitteessa: http://vnk.fi/documents/10616/356365/Periaatepäätös_2016_korjattu.pdf/c24f66ca-ffbe-4fe9-a0da-b7b6a1205b9f

3. Suositukset

SUOSITUKSET FINNFUNDILLE

- Finnfundin tulee laatia julkiset linjaukset sijoituskohteidensa verovastuullisuuden varmistamiseksi.
- Finnfundin tulee edellyttää sen sijoituskohteilta julkisia tilinpäätöstietoja. Isoimpien sijoituskohteiden osalta tulee julkistaa myös maakohtaiset veroraportit.
- Finnfundin tulee hankkia osaamista sijoituskohteidensa verovastuukysymysten selvittämiseen ja hallintaan.
- Finnfundin tulee raportoida eritellysti sijoituskohteidensa maksamista yhteisöveroista. Verovaikutuksista tulee huomioida attribuutio, ts. Finnfundin kehitysvaikutuksista raportoidessa luvut tulee suhteuttaa Finnfundin sijoitusosuuden määrään.
- Finnfundin tulee käynnistää neuvottelut jo olemassa olevien rahastosijoitustensa aggressiivisten verojärjestelyjen purkamiseksi.
- Finnfundin tulee raportoida julkisesti siitä, milloin se irtautuu verovastuun kannalta kestäättömistä sijoituskohteista.

SUOSITUKSET PÄÄTTÄJILLE

Verovastuullisuutta koskevaa omistajaohjausta Finnfundille voidaan pitää täysin riittämätöntä. Ei voida pitää hyväksyttävänä sitä, että kehitysyhteistyövaroilla vältellään veroja niin Suomessa kuin kehitysyhteistyön kohdemaassa.

- Valtion omistajaohjauspolitiikan aggressiivista verosuunnittelua koskeva virheellinen määritelmä on välittömästi muutettava vastaamaan yleisesti hyväksyttyä OECD:n määritelmää.
- Finnfundin tulevia rahastosijoituksia ei tule tehdä tunnettujen veroparatiisien kautta. Omistajaohjauksen käyttämä OECD:n Global Forumin veroparatiisilista ei ole veroparatiisisijoitusten suitsimisessa lainkaan riittävä. Tarvittaessa omistajaohjauksen tulee laatia oma veroparatiisilista, joka sisältää kaikki kehitysmaiden kannalta ongelmalliset veroparatiisit kuten Luxemburgin ja Mauritiusen. Sijoittautuminen veroparatiiseihin voi olla hyväksyttävää vain silloin kun rahastorakenteet julkistetaan ja rahat sitoutetaan verovastuullisuuteen. Keinotekoisia rahastorakenteita ei tule käyttää verolakien hengen vastaiseen verosuunnitteluun, jossa pyritään minimoimaan kohdemaan, Suomeen tai muihin maihin maksettavia veroja.
- Finnfundin omistajaohjauksesta vastaavan ulkoministeriön on selvitettävä miksi kehitysyhteistyövaroja on sijoitettu Finnfundin vastaisesti Suomeen ja Itä-Euroopan maihin.

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/Finnwatch1)